

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИКС”

ЗА СПЕЦ: Всички специалности ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 4;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1. Доц. д-р В. Гаргов

2. Доц.д-р К. Колев

Рководител катедра:

„Обща икономическа теория“ (проф. д-р З. Младенова)

I. АНОТАЦИЯ

Курсът по Международен икономикс е естествено продължение на проблематиката, изучавана от студентите по Микроикономика, Макроикономика, Стопанска история, История на икономическата мисъл и други фундаментални стопански дисциплини. По степен на сложност той е на междинно равнище, а по съдържание, обхват и структура тематичните единици съответстват на световните стандарти по тази дисциплина, четена в реномираните икономически факултети. Условно темите са групирани в три раздела – „Теория на международната търговия“, „Основи на теорията за международните финанси“ и „Роля на външноикономическия сектор в структурата на общото макроикономическо равновесие“.

Успешното усвояване на учебното съдържание на дисциплината предполага студентите предварително да са запознати с основните положения на микро и макроикономическия анализ и да имат необходимата математическа подготовка на ниво среден курс. Чрез подобен синтез те са в състояние да формират знания за основните понятия, да схванат значението на различните възгледи и концепции за функционирането на световното стопанство, и по този начин с лекота да разберат вътрешната логика и механизмите на неговото функциониране и развитие.

Основните акценти в курса са поставени върху аналитичното представяне на съвременните теоретични концепции за международната търговия, международните финанси и външноикономическата политика. Абстрактно-математическото преподаване на материала винаги се допълва от конкретна емпирично-статистическа апробация на теоретичните принципи в условията на глобализация и конвергиране на българската икономика в европейското икономическо пространство.

Целта на курса е студентите да развият аналитични умения и да формират навици при оценка на последиците от международната търговия, вноса на задграничен капитал, провеждането на външнотърговската и валутната политики, интерпретиране на конфликтни ситуации каквито са днешните сътресения на международните дългови пазари, огромните платежни дисбаланси, механизмът и последиците от пренасянето на икономически смущения по време на последната икономическа криза, както и перспективите пред европейската интеграция и единната европейска валута.

Изграждайки способности за самостоятелно мислене, успешно преминалите курса студенти не само разширяват и обогатяват общата си икономическа култура, а разполагат с теоретичен фундамент, който им позволява да разбират и използват научно-приложната литература в областта на международната икономика. И не на последно място, натрупаният в курса потенциал разширява способностите им с по-голяма лекота да задълбочават знанията си в перспектива по сходни икономически дисциплини като Техника на външнотърговските операции, Митническа политика, Международни икономически отношения и други, изучавани в по-горните курсове.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	<p>Тема 1. ОСНОВИ НА ТЕОРИЯТА ЗА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ</p> <p>1.1 Ранни представи за международната търговия и за необходимостта от протекционизъм. Меркантилизъм.</p> <p>1.2 Концепция на Адам Смит за абсолютните предимства.</p> <p>1.3 Хипотеза на Д. Рикардо за сравнителните предимства. Недостатъци и подобрения в модела на Д. Рикардо.</p> <p>1.4 Дебатът за сравнителните предимства на България в международната търговия.</p>	2	2	
2.	<p>Тема 2. НЕОКЛАСИЧЕСКИ АНАЛИЗ И НОВИ ТЕОРИИ ЗА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ</p> <p>2.1 Неокласически анализ на международната търговия – специализация и търговия при постоянни и при нарастващи алтернативни разходи.</p> <p>2.2 Производствено и потребителско равновесие – анализ на изгодите от участие на страните в международната търговия.</p> <p>2.3 Факторни основи на международната търговия – теорема на Хекшер / Олин / Самуелсън, международната търговия и приспособяването на международните цени, „парадокс на Леонтиев“.</p>	4	4	
3	<p>Тема 3. МИТНИЧЕСКИ ПРОТЕКЦИОНИЗЪМ</p> <p>3.1 Икономическа същност и функции на митото, видове мита.</p> <p>3.2 Номинални и реални ефекти от налагането на мита върху вноса – модел за “малка” страна.</p> <p>3.3 Номинални и реални ефекти за “голяма” страна.</p> <p>3.4 Равнища на митническа защита.</p> <p>3.5 Аргументи в полза на митническия протекционизъм и съображения против използването на мита в международната търговия.</p> <p>3.6 Митническа политика на България през XX век.</p>	2	4	
4	<p>Тема 4. НЕТАРИФНИ ОГРАНИЧЕНИЯ В МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ</p> <p>4.1 Видове нетарифни ограничения.</p> <p>4.2 Количествени ограничения в международната търговия – механизъм и последици от налагането на импортна квота.</p> <p>4.3 Сравнителен анализ между квотния и митническия протекционизъм.</p> <p>4.4 Доброволни експортни ограничения.</p> <p>4.5 Вътрешни субсидии, експортни субсидии и компенсационни такси.</p>	4	4	

	<p>4.6 Други нетарифни ограничения в международната търговия – международен ценови дъмпинг, изисквания за участие в местно производство и държавни покупки.</p> <p>4.7 Нетарифни ограничения, използвани от ЕС и България.</p>			
5	<p>Тема 5. МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ В СТРУКТУРАТА НА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ МОДЕЛИ</p> <p>5.1 Класическият модел при отворена икономика.</p> <p>5.2 Приспособяване при гъвкав и фиксиран валутен курс – спестявания, инвестиции, чист износ, валутен курс и чист отлив на капитали.</p> <p>5.3 Условие на Маршал-Лернер и особености та т.нар. „J-крива“.</p> <p>5.4 Кейнсиански макроикономически модели за отворена икономика.</p> <p>5.5 Моделът доход/разходи при отворена икономика – функция на чистия износ и мултипликатори при отворена икономика.</p> <p>5.6 Кейнсианският IS-LM модел за отворена икономика.</p> <p>5.7 Интегриран ефект на автоматичните приспособителни механизми – приспособяване чрез абсорбцията, паричен механизъм на приспособяване и синтез на механизмите.</p>	2	4	
6	<p>Тема 6. ОСНОВНИ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ</p> <p>6.1 Либерални и протекционистични вълни в модерната история на международната търговия.</p> <p>6.2 Тенденции в развитието на международната търговия през XX век.</p> <p>6.3 Институционални аспекти на регулирането на съвременната международна търговия.</p>	2		
7	<p>Тема 7. ВАЛУТЕН ПАЗАР И ВАЛУТЕН КУРС</p> <p>7.1 Особенности, структура и организация на съвременните валутни пазари.</p> <p>7.2 Валутни сделки и валутни инструменти.</p> <p>7.3 Валутен курс – номинален, реален и ефективен валутен курс.</p> <p>7.4 Определяне на равновесния курс на валутните spot и forward пазари.</p> <p>7.5 Монетаристки и портфейлен подход към валутния курс.</p> <p>7.6 Особенности на валутния пазар и валутнокурсния режим в България в края на XX и началото на XXI в.</p>	4	4	
8	<p>Тема 8. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС</p> <p>8.1 Особенности на категорията „платежен баланс – дефиниция, помощни понятия форма и правила на записванията при съставяне на платежния баланс.</p> <p>8.2 Вертикална и хоризонтална структура на платежния баланс.</p> <p>8.3 Основни раздели и салда в платежния баланс.</p> <p>8.4 Дефицитът по текущата сметка в платежния баланс на Република България.</p>	2	2	
9	<p>Тема 9. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА ПРИ ФИКСИРАН И ПЛВАЩ ВАЛУТЕН КУРС</p>	2	4	

	<p>9.1 Валутно курсови режими – фиксиран и плаващ валутен курс, избор на валутно курсов режим.</p> <p>9.2 Макроикономическо равновесие и макроикономическа политика в отворена икономика.</p> <p>9.3 Макроикономическа политика в условията на фиксиран валутен курс – неефективност на паричната и възможности на фискалната политика.</p> <p>9.4 Вътрешно и външно равновесие при плаващ валутен курс – възможности и ограничения пред фискалната и паричната политика при плаващ валутен курс.</p> <p>9.5 Особенности на паричната и фискална политика в България след въвеждането на паричен съвет.</p>			
10	<p>Тема 10. МЕЖДУНАРОДНА ВАЛУТНА СИСТЕМА</p> <p>10.1 Обхват, структура и еволюция на международната валутна система.</p> <p>10.2 Международната валутна система при златния стандарт – особености на международните платежни отношения и валутните курсове в условията на класически златен еталон и на оръзан златен стандарт.</p> <p>10.3 Особенности и механизъм на функциониране на Бретън - Уудската система.</p> <p>10.4 Основни принципи на Ямайската валутна система.</p>	2		
11	<p>Тема 11. ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ И ТНК</p> <p>11.1 Транснационалните корпорации като субект на световната икономика- същност, отличителни черти и класификация на ТНК.</p> <p>11.2 Мотиви за задгранична дейност на ТНК.</p> <p>11.3 Място на ТНК в световната икономика.</p> <p>11.4 Преки чуждестранни инвестиции и ТНК в България.</p>	2		
12	<p>Тема 12. РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ</p> <p>12.1 Същност и методология на регионалната икономическа интеграция.</p> <p>12.2 Степени на регионална интеграция.</p> <p>12.3 Статични и динамични ефекти от регионалната интеграция – анализ на статичните ефекти от митническия съюз.</p> <p>12.4 Неокласически анализ на ефекта на митническия съюз върху благосъстоянието и динамични ефекти от регионалната интеграция.</p> <p>12.5 Предпоставки на европейската интеграция и основни етапи в развитието на ЕС.</p> <p>12.6 Европейски икономически и валутен съюз.</p> <p>12.7 Последици за България от присъединяването ѝ към ЕС.</p>	2	2	
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Електронни тестове по всяка тема	2	30
1.2.	Семестриални контролни – задачи и теоретични въпроси	2	30
1.3.	Обобщаващ електронен тест	1	30
Общо за семестриален контрол:		5	90
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест, задачи и теоретични въпроси)	1	30
Общо за сесиен контрол:		1	30
Общо за всички форми на контрол:		16	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Гаргов, В. и кол., Международен икономикс, Варна, Унив. изд. „Наука и икономика“, 2010.
2. Krugman, P., Obstfeld, M., Melitz, M., International Economics: Theory and Policy, (10th Edition), Pearson Series in Economics, Prentice Hall, 2014.
3. Carbaugh, R., International Economics (15th Edition), South-Western College Pub, 2014.
4. Jovanovic, M., The Economics of European Integration (2nd Revised Edition), Edward Elgar Publishing, 2014.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Goldberg, L., Klein, M., Ito, H., Study Guide for International Economics: Theory and Policy 10th Edition, Pearson Series in Economics, Prentice Hall, 2014.
2. Маринов, Г. и др., Международен икономикс, Варна, Унив. изд. „Наука и икономика“, 2013
3. Колев, К., Глобализация, транснационални корпорации и регионално развитие, Изд. СТЕНО, Варна, 2013.
4. Гаргов, В., Дефицитът по текущата сметка в българския платежен баланс: Политикономически аспекти, Изд. СТЕНО, 2008.
5. Пилбийм, К., Международни финанси, С. , ФТП, 1995.